

Sygn. akt I ACa 833/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Tkocz (spr.)
Sędziowie :	SA Piotr Wójtowicz SO del. Tomasz Ślęzak
Protokolant :	Justyna Wnuk

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. N.

przeciwko Skarbowi Państwa-Dyrektorowi Aresztu Śledczego w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 10 lipca 2012 r., sygn. akt I C 186/12

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 833/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo P. N. przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego w S. o zapłatę kwoty 80.000 złotych z tytułu warunków wykonywania tymczasowego aresztowania oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd ten ustalił, że powód przebywał w Areszcie Śledczym w S. w okresie od 1 lutego do 3 września 2004r.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, który zasługiwał na uwzględnienie.

Źródłem roszczeń powoda są przepisy art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., natomiast odpowiedzialności Skarbu Państwa art. 417 k.c.

Dochodzone przez powoda roszczenie uległo przedawnieniu w dniu 3 września 2007r. (art. 442¹ § 1 k.c.), a zatem zgłoszone przez niego w dniu 6 stycznia 2012r. powództwo podlegało oddaleniu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu wydano po myśli art. 102 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód P. N.. Skarżący podniósł, że o szkodzie oraz o podmiocie zobowiązanym do jej naprawienia dowiedział się dopiero podczas pobytu w zakładzie karnym. Od chwili powzięcia wiadomości o możliwości dochodzenia swoich roszczeń na drodze sądowej niezwłocznie podjął kroki zmierzające do uzyskania należnego zadośćuczynienia. Wskazał jednocześnie, że podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa (art. 5 k.c.).

W oparciu o tę podstawę skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego w S. wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżone orzeczenie należy uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego i trafnej wykładni prawa materialnego. W oparciu o przedstawiony przez strony materiał dowodowy Sąd Okręgowy poczynił właściwe ustalenia, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne dzieląc zarówno dokonaną ocenę dowodów, jak i wykładnię prawa materialnego.

Stanowisko Sądu pierwszej instancji, że roszczenie powoda wynikające z odbywania kary pozbawienia wolności w niewłaściwych warunkach w Areszcie Śledczym w S. w okresie od 1 lutego do 3 września 2004r. uległo przedawnieniu, jest prawidłowe.

Nie budzi wątpliwości fakt, że naruszenie prawa do godnego odbywania kary pozbawienia wolności (w tym także tymczasowego aresztowania) rodzi odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 k.c. i art. 448 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010r., II CSK 486/09, Lex nr 599534). Takie ukształtowanie normatywnej podstawy odpowiedzialności Państwa wskazuje na jej deliktowy charakter. Umieszczenie przepisu art. 448 k.c. w części Kodeksu cywilnego dotyczącej odpowiedzialności za czyny niedozwolone wskazuje, że termin przedawnienia roszczeń z tego tytułu określony jest przez przepis znajdujący się w tym samym tytule Kodeksu cywilnego.

Skarżący opuścił Areszt Śledczy w S. w dniu 3 września 2004r. (k. – 32). W dniu wejścia w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2007r., Nr 80, poz. 538), tj. 10 sierpnia 2007r., roszczenia powoda według przepisów dotychczasowych nie uległy jeszcze przedawnieniu, a zatem na podstawie art. 2 tejże ustawy podstawę prawną zgłoszonego zarzutu przedawnienia stanowi art. 442¹ § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Trzyletni termin przedawnienia przewidziany

w art. 442¹ § 1 k.c. rozpoczął bieg najpóźniej we wrześniu 2004r. bowiem już wówczas powód wiedział o doznanej szkodzie oraz o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Zgodnie z tą zasadą termin przedawnienia upłynął we wrześniu 2007r. Nie można przyjąć, że rozpoczęcie biegu trzyletniego terminu nastąpiło dopiero w czasie, w którym powód dowiedział się od innych osadzonych w zakładzie karnym o możliwości wystąpienia ze stosownym

roszczeniem na drogę sądową. Powzięcie bowiem wiedzy przez poszkodowanego o zaistniałej szkodzie nie zależy od jego subiektywnego przeświadczenia, lecz podlega zobiektywizowanej ocenie w świetle właściwości podmiotowych poszkodowanego, dostępnej mu wiedzy o okolicznościach wyrządzenia szkody oraz zasad doświadczenia życiowego, w szczególności w zakresie powiązania zaistniałej szkody z określonym czynem niedozwolonym. Zasadnie uznał Sąd Okręgowy, że powód miał świadomość w jakich warunkach przebywał w Areszcie Śledczym w S. oraz kto jest za takie warunki odpowiedzialny. Tymczasem powód wniósł powództwo dopiero w styczniu 2012r., tj. po upływie ponad czterech lat od daty dowiedzenia się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia, co uzasadniało uwzględnienie zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia.

Nie można również uznać, iż zgłoszenie przez pozwanego zarzutu przedawnienia stanowiło naruszenie art. 5 k.c. Zgodnie z utrwalonym poglądem podniesienie tego zarzutu, a zatem skorzystanie z możliwości uchylenia się od odpowiedzialności wskutek upływu czasu, podlega ocenie pod kątem zgodności ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem prawa lub zasadami współżycia społecznego. W wyjątkowych tylko sytuacjach sąd, przy jego ocenie, może posłużyć się konstrukcją nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 k.c.). mając przy tym na względzie jego szczególny charakter. Z tej przyczyny dla rozstrzygnięcia, czy podniesiony zarzut przedawnienia nie nosi znamion nadużycia prawa, konieczne jest rozważenie charakteru dochodzonego roszczenia, przyczyn opóźnienia i jego nadmierności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2003r., I CKN 204/2001, Lex nr 78814).

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zachodziły takie szczególne okoliczności. Powód dochodzi roszczenia o charakterze ściśle majątkowym, bowiem nie domaga się innej ochrony przewidzianej w art. 24 k.c. Świadczy to o jedynie materialnych pobudkach wytoczenia powództwa. Trzyletni termin przedawnienia został przekroczony o ponad cztery lata, a powód w żaden sposób nie usprawiedliwił nadmierności opóźnienia. Okoliczność, że dopiero w trakcie pobytu w zakładzie karnym, od innych osadzonych dowiedział się o toczących się przeciwko Skarbowi Państwa procesach o zadośćuczynienie, sama w sobie nie usprawiedliwia opóźnienia, a wręcz przeciwnie, wskazuje na brak w tym czasie jakichkolwiek dolegliwości powstałych na skutek naruszenia dóbr osobistych w okresie objętym powództwem.

Z tych więc przyczyn Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za drugą instancję odnośnie do Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa uzasadnia przepis art. 98 k.p.c. w związku z § 10 ust. 1 pkt 25 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002r., Nr 163, poz. 1349 z późniejszymi zmianami).